

samenwerken
bij dementie

Vernieuwing en verbreding van dagactiviteiten

voor mensen met dementie en hun naasten

Eindrapport maatwerktraject, versie 5 januari 2026

Wendela Erbrink
Adviseur/projectleider

Samenwerkenbijdementie.nl
06 5468 5460

wendela@samenerwerkenbijdementie.nl

Managementsamenvatting

Binnen het netwerk dementie 'Ketenzorg Dementie Amstelland & de Meerlanden' is in de periode december 2024 tot en met januari 2026 een maatwerktraject uitgevoerd met als doel het vernieuwen en verbreden van dagactiviteiten voor mensen met dementie en hun naasten. Aanleiding voor dit traject was de wens om het bestaande aanbod beter te laten aansluiten bij de behoeften van mensen met dementie, met meer aandacht voor betekenisvolle activiteiten, eigen regie en ondersteuning van naasten.

Het traject bestond uit een gefaseerde aanpak. In de eerste fase lag de focus op gemeente Aalsmeer, waar via een klantarena en gesprekken met professionals inzicht werd verkregen in behoeften en knelpunten. In de tweede fase is het perspectief verbreed naar de overige gemeenten binnen de regio. Omdat het organiseren van klantarena's in alle gemeenten niet haalbaar bleek, zijn 24 individuele interviews afgenomen met mensen met dementie en hun naasten. Daarnaast vonden visiegesprekken plaats met gemeenten en zorg- en welzijnsorganisaties. De opgehaalde inzichten zijn aangevuld met bestaande onderzoeken in de regio, waaronder ZonMw-projecten rondom zinvolle dagactiviteiten.

Uit de interviews blijkt dat mensen met dementie dagactiviteiten ('dagbesteding') zeer waarderen vanwege het sociale contact en de structuur. Tegelijkertijd is er behoefte aan meer maatwerk, meer uitdaging, meer buitenactiviteiten en een meer betekenisvolle invulling van de dag. Naasten zijn dankbaar voor het bestaande aanbod, maar ervaren vaak onvoldoende ondersteuning. Overkoepelende thema's die in alle gemeenten terugkeren zijn eigen regie, diversiteit in aanbod, kleinschaligheid, ondersteuning van naasten, zingeving en het tegengaan van eenzaamheid.

Op basis van alle verzamelde inzichten is een regionale visie ontwikkeld, waarin vijf speerpunten centraal staan:

- van zorg naar welzijn en gemeenschap,
- vergroten van toegankelijkheid en vermijden van stigmatisering,
- kleinschalig en persoonsgericht werken,
- betrekken en ondersteunen van naasten, en
- samenwerking en samenhang binnen het lokale netwerk.

Deze visie vraagt om een beweging waarin dagactiviteiten minder zorggericht en meer gemeenschapsgericht worden georganiseerd, met inclusieve en laagdrempelige vormen die aansluiten bij persoonlijke interesses, talenten en levensverhalen. Vernieuwing wordt daarbij gezien als een doorlopend leerproces, waarin experimenteren, samenwerken en van elkaar leren centraal staan.

Het rapport bevat concrete aanbevelingen voor aanbieders, gemeenten en het netwerk dementie. Aanbieders wordt geadviseerd te werken met keuzemenu's, kleine subgroepen, betekenisvolle rollen en meer differentiatie naar niveau. Gemeenten spelen een belangrijke rol in zichtbaarheid, vervoer en het stimuleren van gemeenschapsinitiatieven. Voor het netwerk dementie wordt aanbevolen om het regionale aanbod actueel en overzichtelijk te presenteren, vernieuwing structureel op te nemen in jaar- en meerjarenplannen, de doelgroep blijvend te

betrekken via een klankbordgroep en per subregio werkgroepen ‘Zinvolle dagactiviteiten’ te faciliteren.

Met dit maatwerktraject is een stevige basis gelegd voor verdere vernieuwing van dagactiviteiten in de regio. De opbrengsten bieden richting en handvatten om te komen tot een toekomstbestendig, mensgericht en samenhangend aanbod dat bijdraagt aan kwaliteit van leven voor mensen met dementie en hun naasten*.

**In dit document wordt bewust gesproken over ‘naasten’ in plaats van ‘mantelzorgers’. Dit omdat naasten meer zijn dan mensen die mantelzorg bieden én omdat niet alle naasten mantelzorg bieden.*

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstelling en afbakening	5
1.3 Leeswijzer.....	5
2. Projectopzet & -verloop.....	7
2.1 Projectopzet	7
2.2 Verloop en resultaten	7
3. Visie op dagactiviteiten bij dementie.....	9
3.1 Visie	9
3.2 Kernwaarden	9
3.3 Speerpunten.....	9
4. Resultaten behoeftenonderzoek.....	13
4.1 Klantarena en interviews	13
4.2 Algemene bevindingen	13
4.3 Overkoepelende thema's.....	17
5. Vernieuwing en inspiratie	18
5.1 Een beweging van vernieuwing.....	18
5.2 Nieuwe vormen van dagactiviteiten	18
5.3 Inspirerende voorbeelden.....	19
6. Conclusies en aanbevelingen.....	22
6.1 Conclusies	22
6.2 Algemene aanbevelingen	22
6.3 Aanbevelingen per speerpunt	24
7. Borging en vervolgspraken.....	26
7.1 Borging van de resultaten	26
7.2 Vervolgspraken	27
Bijlage 1 Deelnemende organisaties Ketenzorg Dementie Amstelland & de Meerlanden.....	28
Bijlage 2 Resultaten behoeftenonderzoek per woonplaats	29

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor dit maatwerktraject ontstond in november 2024 in Aalsmeer. Zorggroep Aalsmeer gaf aan graag een vernieuwingsslag te willen maken in het aanbod van dagactiviteiten voor mensen met dementie. Niet alleen in de vorm van nieuwe projecten, maar vooral door het ontwikkelen van een vernieuwend gedachtengoed, waarbij de individuele vraag van mensen met dementie centraal staat en waarin ook hun naasten nadrukkelijk een plek krijgen.

Binnen het netwerk Ketenzorg Dementie Amstelland & de Meerlanden werd deze behoefte herkend. Bestaande voorzieningen sluiten niet altijd aan op de actuele wensen en omstandigheden van mensen met dementie en hun naasten. Er is behoefte aan meer variatie en flexibiliteit, aan minder zorggerichte en juist meer betekenisvolle en persoonsgerichte activiteiten, en aan vormen die bijdragen aan ondersteuning van naasten. Tevens is er vraag naar laagdrempelige ontmoetingsplekken voor zowel mensen met dementie als hun naasten.

Vanuit deze gezamenlijke signalen is de wens uitgesproken om het aanbod van dagactiviteiten in de gehele regio opnieuw te bezien en te beoordelen op aansluiting bij de eigen vragen en leefomstandigheden van de mensen om wie het gaat. Dit leidde tot de aanvraag van een maatwerktraject bij Dementie Netwerk Nederland.

1.2 Doelstelling en afbakening

Het doel van het maatwerktraject is een overzichtelijk en vernieuwd aanbod van zowel geïndiceerde als niet-geïndiceerde (dag-)activiteiten voor mensen met dementie en hun naasten, waarbij is uitgegaan van de behoeften van de mensen zelf.

Binnen de scope van dit traject vallen de volgende elementen:

- het creëren van een gezamenlijke, toekomstbestendige visie op dagactiviteiten;
- het stimuleren van een beweging van vernieuwing vanuit deze visie, gebaseerd op voortschrijdend inzicht;
- het bevorderen van een uitwissel- en leercultuur, zodat inspirerende voorbeelden beter kunnen worden benut;
- het adviseren van organisaties en gemeenten bij het opzetten van nieuwe vormen van dagactiviteiten.

Het volledig uitwerken en implementeren van nieuwe vormen van dagactiviteiten valt buiten de scope van dit traject.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het maatwerktraject beschreven, inclusief de projectopzet, fasering en gebruikte werkwijze. Hoofdstuk 3 bevat de nieuwe visie op dagactiviteiten. Deze visie is tot stand gekomen op basis van werkbezoeken en individuele gesprekken met diverse professionals uit de regio.

In een later stadium van het traject zijn aanvullende interviews gehouden met mensen met dementie en hun naasten. De resultaten hiervan worden gepresenteerd in hoofdstuk 4. Een nadere uitwerking van de bevindingen per gemeente is opgenomen in bijlage 2. Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van vernieuwende elementen en inspirerende voorbeelden die in het kader van het maatwerktraject zijn verzameld. De conclusies, aanbevelingen, borging en vervolgspraken zijn beschreven in de hoofdstukken 6 en 7.

2. Projectopzet & -verloop

2.1 Projectopzet

Het maatwerktraject is uitgevoerd in de periode december 2024 tot en met januari 2026. Het traject kende een duidelijk gefaseerde aanpak, gericht op het inventariseren van behoeften, het ontwikkelen van een regionale visie en het doen van voorstellen voor passende en vernieuwende vormen van dagactiviteiten. Gedurende de volledige looptijd is een projectleider ingezet voor gemiddeld acht uur per week. De uren van de projectleider werden bekostigd vanuit een landelijke subsidie van het programma 'Implementatie Zorgstandaard Dementie'.

Fase 1 (december 2024 – april 2025) stond in het teken van een eerste verkenning van de bestaande situatie. De nadruk lag op gemeente Aalsmeer, waar de vraag voor vernieuwing vandaan kwam. In deze fase waren een klantarena, gesprekken met professionals en het verzamelen van informatie over het huidige aanbod voorzien. Daarnaast werd in deze fase een start gemaakt met het formuleren van een conceptvisie.

Fase 2 (mei 2025 – januari 2026) was ingericht als een verbreding naar de overige gemeenten binnen het werkgebied. Voor deze fase waren visiegesprekken met verschillende organisaties en gemeenten, aanvullende klantarena's en gesprekken met professionals gepland. De verzamelde gegevens zouden vervolgens worden gebruikt voor het ontwikkelen van een regionale visie en concrete verbetermogelijkheden.

In de laatste maanden van het traject lag de focus op het uitwerken van adviezen, het concretiseren van vernieuwende vormen van dagactiviteiten en het opstellen van een overzicht van het geactualiseerde aanbod, inclusief handvatten voor communicatie en PR.

Aan het traject namen diverse organisaties deel, waaronder de leden van Ketenzorg Dementie Amstelland & de Meerlanden. Een lijst van deze netwerkleiden is opgenomen in bijlage 1.

2.2 Verloop en resultaten

Het project is uitgevoerd in nauwe samenwerking met gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties, mensen met dementie, naasten en professionals. Het uiteindelijke verloop week op enkele punten af van de oorspronkelijke opzet.

In de eerste fase zijn de geplande activiteiten volledig uitgevoerd. De klantarena in Aalsmeer leverde waardevolle informatie op over ervaren knelpunten en behoeften, zoals de behoefte aan meer structuur, betekenisvolle dagactiviteiten en ondersteuning van naasten. Aanwezige professionals hebben vervolgens gezamenlijk een verbeterplan opgesteld voor Aalsmeer. De gesprekken met professionals in deze fase (ook in andere gemeenten) vormden een belangrijke basis voor het opstellen van een eerste conceptvisie.

In de tweede fase bleek het organiseren van klantarena's in alle gemeenten niet haalbaar vanwege beperkte aanmeldingen. In plaats hiervan zijn 24 individuele interviews afgenomen met mensen met dementie en hun naasten; bij hen thuis, telefonisch of op het dagcentrum. Daarnaast zijn alle geplande visiegesprekken met organisaties en gemeenten uitgevoerd.

Aanvullend is input verzameld vanuit reeds bestaande onderzoeken en initiatieven zoals ZonMw-projecten in gemeenten Amstelveen en Haarlemmermeer (Badhoevedorp), SBD-team bij Participe, Odensehuizen, etc. Deze activiteiten resulteerden in een breed en genuanceerd beeld van behoeften, kansen en ontwikkelrichtingen binnen de regio.

De verzamelde inzichten uit beide fasen vormden de basis voor het ontwikkelen van een regionale visie op dagactiviteiten. Op basis van deze visie zijn concrete verbetermogelijkheden geformuleerd en zijn aanbevelingen gedaan voor vernieuwing van dagactiviteiten.

Tot slot wordt in januari 2026 een geactualiseerd overzicht opgesteld van het totale aanbod per gemeente, aangevuld met suggesties voor communicatie en PR om de zichtbaarheid en vindbaarheid van het aanbod te vergroten.

3. Visie op dagactiviteiten bij dementie

3.1 Visie

Dagactiviteiten voor mensen met dementie en hun naasten zijn laagdrempelig, kleinschalig en betekenisvol. Niet de ziekte, maar het leven van de mens staat centraal. De activiteiten sluiten aan bij individuele talenten en interesses en worden aangeboden in een mix van settings: thuis, digitaal, in buurthuizen, sportverenigingen, cultuurcentra, zorginstellingen of zorgboerderijen. De activiteiten bieden structuur, zingeving en ontmoeting en zijn tegelijkertijd een belangrijke steun voor naasten. Naasten krijgen er een plek om ervaringen te delen en steun te vinden. Door welzijn en zorg te verbinden, naasten actief te ondersteunen en de samenleving in te schakelen, ontstaat een netwerk waarin mensen met dementie langer thuis en met kwaliteit van leven kunnen blijven wonen.

Dagactiviteiten zijn een dragende pijler van een dementievriendelijke gemeenschap.

3.2 Kernwaarden

- Zingeving: activiteiten geven mensen met dementie het gevoel nuttig te zijn en erbij te horen
- Veiligheid en geborgenheid: vertrouwde en overzichtelijke omgevingen
- Gemeenschapszin: contact en samen leren* van mensen met en zonder dementie
- Ondersteuning van naasten: structureel aanbod van groepen, trainingen en respijt
- Flexibiliteit: mix van open inloop, geïndiceerde dagactiviteiten en digitale alternatieven

**Mensen met én zonder dementie leren door ontmoeting en activiteiten hoe ze elkaar beter begrijpen.*

3.3 Speerpunten

1. Van zorg naar welzijn en gemeenschap

De visie op dagactiviteiten vertrekt vanuit een bredere benadering van welzijn en participatie, in plaats van een uitsluitend zorggerichte insteek. De klassieke, aanbodgerichte ‘dagbesteding’ is toe aan vernieuwing en maakt plaats voor activiteiten die betekenisvol zijn en aansluiten bij interesses en mogelijkheden van mensen met dementie, zoals bewegen, muziek en kunst.

Activiteiten vinden daarbij niet uitsluitend plaats binnen zorginstellingen, maar ook op locaties in de wijk of het dorp, zoals buurthuizen, scholen, sportverenigingen, kerken, zorgboerderijen en culturele instellingen. Door samen te werken met deze partijen ontstaat een vanzelfsprekende verbinding met het dagelijks leven en de gemeenschap. Initiatieven zoals *cognitieve fitness* en *De Derde Helft* laten zien hoe reguliere voorzieningen kunnen worden benut als dementievriendelijke ontmoetingsplekken en verenigingen.

Daarnaast is er nadrukkelijk aandacht voor activiteiten in de buitenlucht en voor het ondernemen van uitstapjes, zowel om nieuwe plekken te ontdekken als om aan te sluiten bij bestaande activiteiten in de gemeente, zoals een filmvertoning in het dorps huis. Voor mensen die minder gemakkelijk naar buiten kunnen, wordt de buitenwereld juist naar binnen gehaald,

bijvoorbeeld door het uitnodigen van schoolkinderen of door wijkactiviteiten te laten plaatsvinden binnen het verpleeghuis.

2. *Vergroten van toegankelijkheid en vermijden van stigmatisering*

De stap naar dagactiviteiten wordt door veel mensen als groot ervaren. Om deze drempel te verlagen, is het belangrijk aandacht te hebben voor toegankelijkheid en het voorkomen van stigmatisering. Een andere manier van benoemen kan hierbij helpen. Door te spreken over bijvoorbeeld een club, ontmoetingsclub of ontmoetingscentrum in plaats van ‘dagbesteding’, wordt de instap laagdrempeliger.

Ook het anders benoemen van activiteiten draagt bij aan een positiever beeld, bijvoorbeeld door termen te gebruiken als *Vitaal ouder worden* of *Breinfoit*. Mensen met dementie worden niet gezien als cliënten, maar als leden of deelnemers, wat bijdraagt aan gelijkwaardigheid. Mensen zijn bovendien al in een vroeg stadium welkom, zodat zij actief kunnen meedenken en bijdragen.

Laagdrempelige toegang kan verder worden vergroot door mengvormen van open inloop en geïndiceerde dagactiviteiten aan te bieden. Digitale dagactiviteiten bieden aanvullende mogelijkheden voor mensen die minder mobiel zijn. De ontmoeting is daarbij breder georganiseerd dan alleen voor mensen met dementie; ook mensen die kampen met eenzaamheid of andere ondersteuningsvragen kunnen deelnemen. Door mensen met en zonder dementie, vrijwilligers, naasten en buurtbewoners samen te brengen, ontstaat een inclusieve en open ontmoetingsplek.

3. *Kleinschalig en persoonsgericht*

Kleinschaligheid en persoonsgericht werken vormen een belangrijk speerpunt binnen de visie. Kleine groepen, bijvoorbeeld van drie tot vier personen, bieden meer ruimte voor persoonlijke aandacht en activiteiten die aansluiten bij individuele interesses en mogelijkheden. Inspiratie hiervoor wordt onder andere gevonden in het concept van Tante Louise.

De intake en begeleiding zijn gebaseerd op behoeften, talenten en de levensgeschiedenis van de persoon met dementie, met aandacht voor de persoon die iemand altijd is geweest. De methodiek van betekenisvolle rollen kan hierbij richtinggevend zijn. Voor mensen in een verdere fase van dementie worden de dagactiviteiten binnen het verpleeghuis ingericht op hun behoefte aan veiligheid en geborgenheid, met voldoende zorg en ondersteuning waar nodig.

Daarnaast is er oog voor specifieke doelgroepen. Voor jonge mensen met dementie is ander aanbod nodig, meer gericht op werk, ervaring en maatschappelijke bijdrage, bijvoorbeeld via bedrijven of initiatieven zoals DemenTalent. Voor mensen met een migratieachtergrond worden activiteiten aangeboden die aansluiten bij hun taal, cultuur en verwachtingen. In alle vormen is er ruimte voor leren, ontwikkelen en bijdragen, met aandacht voor zowel fysieke als mentale activiteit.

Naast reguliere dagactiviteiten is er ruimte voor losse, kortdurende activiteiten in kleine groepen, evenals maatwerkprogramma's zoals tuinieren, muziek of kunst. De eigen kwaliteiten van mensen met dementie worden hierbij nadrukkelijk gezien, bekrachtigd en gewaardeerd.

4. Betrekken & ondersteunen van naasten

De betrokkenheid van naasten vraagt om structurele en herkenbare ondersteuning. Naasten spelen een centrale rol in het leven van mensen met dementie en ervaren vaak een hoge belasting. Daarom is het belangrijk dat dagactiviteiten niet alleen gericht zijn op de persoon met dementie, maar ook op het bieden van steun aan naasten.

Per locatie kan een eigen gespreksgroep voor naasten worden georganiseerd, waarin ervaringen worden gedeeld en tips worden uitgewisseld. Dit kan zowel fysiek als digitaal plaatsvinden, bijvoorbeeld via een WhatsAppgroep. Daarnaast is er ruimte voor trainingen, respijtzorg en nieuwe vormen van ondersteuning, zoals het gebruik van VR-brillen om inzicht te geven in de beleving van dementie (*Beleef Dementie*).

5. Samenwerking en samenhang

Een samenhangend en toekomstbestendig aanbod vraagt om nauwe samenwerking tussen gemeenten, welzijnsorganisaties, zorginstellingen, vrijwilligers en andere maatschappelijke partners. Door gezamenlijk te werken aan een dementievriendelijke samenleving ontstaat een lokaal netwerk waarin initiatieven elkaar versterken.

Belangrijk hierbij is dat het aanbod zichtbaar en overzichtelijk is. Digitale platforms, zoals een regionale website, kunnen hierbij ondersteunend zijn door activiteiten te ordenen in herkenbare categorieën, zoals eten en drinken, ontmoeting en gesprek, sport en beweging, kunst en muziek en hersengymnastiek. Dit draagt bij aan vindbaarheid en maakt het voor inwoners én professionals eenvoudiger om passende activiteiten te vinden.

Verwachte effecten

De beschreven speerpunten dragen bij aan een toekomstbestendig en mensgericht aanbod van dagactiviteiten. Verwacht wordt dat mensen met dementie langer en vooral prettiger thuis kunnen blijven wonen met behoud van kwaliteit van leven. Naasten ervaren meer ondersteuning en minder overbelasting. Daarnaast ontstaat een inclusieve, dementievriendelijke samenleving waarin iedereen kan meedoen, met meer diversiteit en keuzevrijheid in dagactiviteiten en een soepele overgang naar het verpleeghuis voor mensen die hieraan toe zijn.

Uit de vernieuwde Zorgstandaard dementie 2026 (conceptversie)

Aanbeveling 10: Actief blijven

Voor mensen met dementie is het belangrijk om een sociaal, mentaal en fysiek actief leven te leiden, ongeacht waar ze wonen. Professionals stimuleren en ondersteunen mensen met dementie en hun naasten actief hierin, afgestemd op hun persoonlijke interesses, mogelijkheden en levensverhaal. Er is ook aandacht voor het (kunnen) behouden van sociale en maatschappelijke rollen van betrokkenen. Lokaal en regionaal moeten er voldoende mogelijkheden zijn om mensen met dementie en hun naasten te ondersteunen bij een (sociaal, mentaal en fysiek) actief leven, en er moet bewustwording zijn over hoe bestaand aanbod geschikt kan worden gemaakt voor hen. Daarnaast is het essentieel om, waar mogelijk en nodig, de inzet van ondersteunende (digitale) technologie en hulpmiddelen in te zetten.

4. Resultaten behoeftenonderzoek

4.1 Klantarena en interviews

In het kader van het maatwerktraject zijn diverse interviews gehouden met mensen met dementie en hun naasten. Het doel was verwachtingen en behoeften op te halen over dagactiviteiten bij dementie. In Aalsmeer is in april jl. een klantarena gehouden met hetzelfde doel. Zowel de klantarena als de overige interviews (november jl.) zijn gehouden door de projectleider. De gesprekken vonden deels telefonisch en deels fysiek plaats; op de dagactiviteiten dan wel bij de mensen thuis. In de gemeente Amstelveen zijn geen interviews gehouden, aangezien dit eerder dit jaar al is gebeurd via het ZonMw-project.

In totaal zijn 34 personen geïnterviewd:

- Aalsmeer 10 personen (via klantarena)
- Hoofddorp 2 personen
- Nieuw-Vennep 4 personen
- Ouderkerk 10 personen (via groepsgesprek)
- Uithoorn 8 personen

In dit hoofdstuk vindt u de resultaten voor de betreffende plaatsen gezamenlijk. De resultaten per woonplaats staan in bijlage 2.

4.2 Algemene bevindingen

1. Welke activiteiten heeft u op dit moment en hoe ervaart u deze?

De geïnterviewde mensen met dementie nemen deel aan zeer diverse activiteiten: van dagactiviteiten op zorgboerderij of in de wijk tot sport, wandelen, creatieve activiteiten of vrijwilligerswerk.

Veel mensen zijn tevreden, maar er zijn ook duidelijke signalen van eentonigheid, gebrek aan uitdaging en beperkte keuzevrijheid, vooral op grotere locaties.

Positieve ervaringen:

- Dagactiviteiten bieden rust voor naasten en structuur voor mensen met dementie
- Sociale ontmoeting wordt veel genoemd als waardevol
- Kleine activiteiten zoals wandelen, sjoelen, kaarten en creatieve bezigheden worden gewaardeerd

“Het is een prettige atmosfeer. Je kent veel mensen, en je praat met elkaar. Dan is de dag zo voorbij”

“Hij weet niet altijd wat hij gedaan heeft, maar hij komt wel met een glimlach thuis”

“Ik ben weer gaan breien. Had ik nooit gedacht, maar het voelt goed”

Minder positieve ervaringen:

- Activiteiten voelen soms verplicht of onvoldoende passend bij interesses
- Op meerdere locaties wordt de groep als te massaal ervaren
- Onvoldoende differentiatie naar niveau (bijv. hoogbegaafdheid, fysieke mobiliteit)
- Weinig variatie of keuzes

“Ik word ertoe gezet eigenlijk... ik wil dit eigenlijk helemaal niet”

“Die quiz vind ik niks... ik weet alle antwoorden al”

“De hele dag op een stoel zitten word je ook niet vrolijk van”

“Het mag allemaal wel wat ingewikkelder, het is wat eenvoudig allemaal”

2. Wat zijn uw verwachtingen, wensen en behoeften ten aanzien van georganiseerde activiteiten?

- Meer keuzevrijheid en zelfstandigheid
- Meer actieve programma's, vooral wandelen en buiten zijn
- Kleinere groepen met persoonlijke aandacht
- Meer variatie en uitdaging, inclusief voor mensen met hoger niveau
- Vrijwilligheid en geen druk
- Mogelijkheden om zingeving te ervaren (bijv. rol/taken hebben)

In alle gemeenten benoemen mensen met dementie dat activiteiten vaak te eenvoudig zijn en onvoldoende aansluiten bij hun cognitieve mogelijkheden.

“Laat me gewoon mezelf zijn, en dat kan ik dan op zo’n dag niet”
“Ik wil niet verplicht worden om te zitten of te lezen”
“Mensen met dementie begrijpen meer dan je denkt”
“Wat je zelf kan, moet je zelf doen”

3. Wat is belangrijk in uw leven?

- Familie
- Gezondheid
- Zelfstandigheid
- Samen dingen blijven doen
- Vrijheid
- Eigen regie
- Sociaal contact

“Het allerbelangrijkst is dat de kinderen en kleinkinderen het goed blijven doen”
“Vrijheid, zelfstandigheid, thuiskomen en mijn man en hond weer zien”
“Ik raak alleen maar dingen kwijt... maar in het hier en nu maak ik van alles mee”

4. Hoe blijft u maatschappelijk betrokken?

- Dagactiviteiten bieden sociale structuur en voorkomen isolement
- Veel naasten blijven actief in vrijwilligerswerk, sport en hobby’s
- Sommige mensen met dementie missen aansluiting door te grote cognitieve of fysieke verschillen

Wat lukt nog goed?

- Wandelen, hond uitlaten, kleine bezoeken
- Vrijwilligerswerk (o.a. sportverenigingen)
- Bezoek aan hobby’s, bijeenkomsten, koor, sportschool
- Gebruik van digitale hulpmiddelen (Compaan, beeldbellen), mits eenvoudig

Wat belemmert betrokkenheid?

- Verminderde mobiliteit, slecht zicht, angst om te vallen
- Digitale drempels (telefoon/tablet te complex)
- Gehoorproblemen
- Toenemende afhankelijkheid van partner
- Minder sociaal netwerk (kringetje wordt kleiner)

“Ik ben op alles voorbereid. Ik hoop maar dat ik het nog een tijd volhoud.”

“Ik zie mezelf beslist nog meedoen in de samenleving; het is niet zo dat ik heel veel dingen niet meer kan.”

“Digitalisering is moeilijk – telefooncontact wordt steeds moeilijker”

5. Wat is nodig om te blijven doen wat u belangrijk vindt?

- Meer rustmomenten voor naasten/langere dagen dagactiviteiten
- Vervoer en bereikbaarheid; automaatje, regiotaxi, begeleiding
- Aanbod op maat; zowel prikkelarm als uitdagend
- Laagdrempelige communicatie en begeleiding
- Betere vindbaarheid van activiteiten
- Aanbod in de avond (theater, muziek, uitjes)
- Mogelijkheden om herinneringen/tijdslijn te delen; bijv. terug naar geboorteplek
- Ondersteuning bij verlies en emoties

“Hij is veranderd door dagbesteding: fysiek én geestelijk actiever.”

“Als er iets gebeurt met mijn man, weet ik niet wie ik moet bellen.”

“Ze zeggen dan: ‘dan heb jij een dagje vrij’, maar eigenlijk is het maar vijf uurtjes.”

4.3 Overkoepelende thema's

De uitkomsten van de interviews laten een aantal overkoepelende thema's zien die in vrijwel alle gemeenten terugkeren. Deze thema's geven richting aan de verdere ontwikkeling en vernieuwing van dagactiviteiten voor mensen met dementie en hun naasten.

Een belangrijk thema is *eigen regie*. Respondenten geven aan dat dagactiviteiten soms als verplicht worden ervaren of te massaal zijn ingericht, waardoor de ruimte voor eigen keuzes beperkt is. De behoefte aan autonomie en invloed op de invulling van de dag komt duidelijk naar voren, met name bij mensen die zich cognitief nog relatief sterk voelen.

Daarnaast wordt een duidelijke wens uitgesproken voor *meer diversiteit in het aanbod*. Er is behoefte aan een bredere variatie aan activiteiten, waaronder meer lichaamsbeweging, buitenactiviteiten, creatieve werkvormen en activiteiten waarin ruimte is voor gesprek en ontmoeting. Een gevarieerd aanbod draagt bij aan motivatie, betrokkenheid en het gevoel serieus genomen te worden.

Maatwerk vormt een derde belangrijk thema. Dagactiviteiten sluiten momenteel niet altijd aan bij de grote verschillen tussen mensen met dementie. Vooral cognitief sterkere mensen met dementie ervaren het aanbod als onvoldoende uitdagend, terwijl anderen juist sneller overvraagd raken. Deze uiteenlopende behoeften vragen om differentiatie in niveau, tempo en inhoud, zodat activiteiten beter aansluiten bij individuele mogelijkheden en belastbaarheid.

Ook *kleinschaligheid* wordt in alle gemeenten als essentieel genoemd. Grote groepen leiden volgens respondenten tot onrust, overprikkeling en een gebrek aan persoonlijke aandacht. Kleinschalige settings worden als prettiger en veiliger ervaren en bieden meer ruimte voor persoonlijke begeleiding en afstemming.

Een ander terugkerend thema is *ondersteuning van naasten*. Hoewel naasten veel waardering uitspreken voor het bestaande aanbod, ervaren zij tegelijkertijd een hoge belasting. Dagactiviteiten beslaan vaak slechts een deel van de dag en bieden daardoor onvoldoende ruimte voor echte vermindering van draaglast. Daarnaast leven er bij veel naasten zorgen over de toekomst, mede door een afnemend sociaal netwerk en de beperkte vindbaarheid en bereikbaarheid van ondersteuning.

Verder komt het belang van *zingeving* nadrukkelijk naar voren. Activiteiten worden nog te vaak ervaren als 'bezighouden', terwijl er juist behoefte is aan betekenisvolle dagactiviteiten die aansluiten bij iemands identiteit, achtergrond en interesses. Activiteiten waarin mensen zich nuttig voelen of een herkenbare rol kunnen vervullen, dragen bij aan eigenwaarde en welzijn.

Tot slot is *eenzaamheid* een veelgenoemd aandachtspunt. Beperkingen in mobiliteit en de voortschrijdende digitalisering vormen voor veel mensen met dementie drempels om deel te nemen aan activiteiten en sociale contacten te onderhouden. Sociale isolatie ontstaat vaak niet door onwil, maar door praktische belemmeringen. Dit onderstreept het belang van laagdrempelige en goed bereikbare voorzieningen, en van vervoer naar activiteiten in eigen kring.

5. Vernieuwing en inspiratie

5.1 Een beweging van vernieuwing

De inzichten uit het maatwerktraject laten zien dat vernieuwing van dagactiviteiten voor mensen met dementie niet zozeer vraagt om het toevoegen van nieuwe activiteiten, maar om een bredere *beweging van aanbod- naar betekenisgericht*. Het gaat om een verschuiving van traditionele voorzieningen naar een benadering waarin welzijn, betekenis en participatie centraal staan.

Er wordt steeds meer gekeken vanuit de leefwereld van mensen met dementie en hun naasten, in plaats van vanuit het bestaande aanbod. Dit betekent een overgang van aanbodgerichte dagactiviteiten naar betekenisgerichte activiteiten die aansluiten bij persoonlijke interesses, talenten en levensgeschiedenis. Daarnaast is er een duidelijke ontwikkeling zichtbaar van doelgroepgerichte voorzieningen naar inclusieve vormen, waarin mensen met dementie deelnemen aan activiteiten samen met anderen uit de gemeenschap.

Ook de schaal en organisatie van dagactiviteiten zijn aan het veranderen. Grootschalige, geïsoleerde voorzieningen maken steeds vaker plaats voor kleinschalige, persoonsgerichte initiatieven die zijn ingebed in de wijk of het dorp. Dagactiviteiten verschuiven daarmee van afzonderlijke locaties naar een netwerk van ontmoetingsplekken in de samenleving, waarin samenwerking met welzijn, cultuur, sport en informele netwerken een belangrijke rol speelt.

Een essentieel onderdeel van de beweging is het stimuleren van een uitwissel- en leercultuur. Vernieuwing vraagt om ruimte om te experimenteren, om verbinding tussen organisaties en om het durven loslaten van bestaande structuren. De ontwikkeling van dagactiviteiten is geen lineair proces met een vast eindpunt, maar een doorlopend leerproces waarin voortschrijdend inzicht leidend is.

5.2 Nieuwe vormen van dagactiviteiten

Binnen de geschetste beweging van vernieuwing zijn verschillende nieuwe en vernieuwende vormen van dagactiviteiten zichtbaar of in ontwikkeling. Deze vormen sluiten aan bij de uiteenlopende behoeften en mogelijkheden van mensen met dementie en hun naasten.

Een belangrijke ontwikkeling is het *gemeenschapsgericht werken*, waarbij dagactiviteiten in co-creatie worden vormgegeven met partners uit de wijk of regio, zoals sportverenigingen, culturele instellingen en maatschappelijke organisaties. Voorbeelden hiervan zijn sportgerichte initiatieven zoals De Derde Helft of kunst- en muziekprogramma's, waaronder participatiekoren.

Daarnaast bieden *digitale dagactiviteiten* kansen voor mensen die minder mobiel zijn of voor wie deelname aan fysieke activiteiten (nog) een te grote stap is. Digitale dagactiviteiten kunnen drempelverlagend werken en fungeren als een opstap naar deelname aan activiteiten in de samenleving, met name voor mensen die zich in een eerder stadium van de dementie bevinden en geneigd zijn zich terug te trekken.

Ook *ondersteuning van naasten* vormt een belangrijk onderdeel van vernieuwende dagactiviteiten. Door parallel aan activiteiten voor mensen met dementie gespreksgroepen, trainingen of ontmoetingsmomenten voor naasten aan te bieden, wordt zowel de draagkracht van naasten versterkt als de samenhang binnen het aanbod vergroot. Voorbeelden hiervan zijn programma's waarin naasten expliciet 'in het zonnetje' worden gezet.

Vernieuwing betekent ook meer *inclusieve activiteiten*, waarbij mensen met dementie deelnemen aan gemengde groepen samen met andere doelgroepen. Dit draagt bij aan normalisering, ontmoeting en wederzijds begrip.

Wanneer deelname buitenshuis niet (meer) mogelijk is, ontstaan er initiatieven die *de buitenwereld naar binnen brengen*, bijvoorbeeld door het betrekken van kinderen, dieren of natuurprojecten. Daarnaast wordt steeds vaker gewerkt vanuit een *talentgerichte benadering*, waarbij mensen met dementie betekenisvolle rollen vervullen, zoals gastheer, tuinassistent of medeorganisator van activiteiten. Inspiratie hiervoor is onder meer te vinden in het concept van Tante Louise.

Verder wordt geëxperimenteerd met *thematische dagdelen*, zoals kook- en herinneringsactiviteiten, muziekateliers of beweegclubs. Deze thematische indeling biedt herkenning en structuur, terwijl tegelijkertijd ruimte blijft voor variatie en persoonlijke voorkeuren.

Ook *naamgeving en sfeer* blijken van invloed op de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van dagactiviteiten. Door te kiezen voor uitnodigende, moderne en mensgerichte namen – zoals Dag- & Doecentrum, De Club, Het Activiteitencafé of Het Belevingsatelier – en door een warme, open uitstraling te creëren, sluiten activiteiten beter aan bij het leven in de wijk. Het werken met thema's, subgroepen, symbolen en kleuren kan daarnaast bijdragen aan herkenbaarheid en oriëntatie.

Tot slot wordt steeds vaker gekozen voor een *flexibele indeling* van het aanbod, met modulaire activiteiten van 45 tot 60 minuten, inloopmogelijkheden en kortdurende workshops of specials. Deze flexibiliteit maakt het mogelijk om beter aan te sluiten bij de belastbaarheid en wensen van mensen met dementie.

5.3 Inspirerende voorbeelden

In de regio en daarbuiten zijn diverse inspirerende voorbeelden te vinden die illustreren hoe vernieuwende dagactiviteiten in de praktijk vorm kunnen krijgen. Zo laten initiatieven rondom 'betekenisvolle rollen' zien hoe mensen met dementie actief kunnen bijdragen aan hun omgeving. Ook het rockkoor My Generation van Amstelring, leesclubs en kleinschalige activiteiten in onder meer Vijfhuizen tonen aan hoe ontmoeting en zingeving centraal kunnen staan.

Daarnaast bieden projecten zoals de Sociale Benadering Dementie in de gemeente Amstelveen waardevolle inzichten. In deze aanpak wordt niet alleen ingezet op individuele ondersteuning, maar ook op het versterken van netwerken rondom mensen met dementie en hun naasten. De

ZonMw-projecten Zinvolle dagactiviteiten in de gemeenten Amstelveen en Haarlemmermeer vormen eveneens een belangrijke bron van inspiratie.

Verder zijn er initiatieven zoals de Odensehuizen in de gemeenten Amstelveen, Aalsmeer en Haarlemmermeer, en diverse vernieuwende dagactiviteiten, waaronder De Heimanshof voor jonge mensen met dementie in Hoofddorp en zorgboerderij Inner-Art in de Kwakel, gemeente Uithoorn. Deze voorbeelden laten zien hoe vernieuwing kan bijdragen aan een meer persoonsgerichte, inclusieve en betekenisvolle invulling van dagactiviteiten.

Feestelijke afsluiting van kunst- en muziekproject 'Mijn Wereld' in Odensehuis Amstelveen

Op maandag 24 november 2025 sloten Platform C en Participe Amstelland het project 'Mijn Wereld' feestelijk af. Acht weken lang werkten tien mensen met dementie aan creatieve opdrachten rond het thema 'Spiegelbeeld; ik zelf, ik ben er!'. Kunst en muziek stonden centraal in deze bijzondere reeks workshops.

Het Odensehuis Amstelveen – een vertrouwde plek voor mensen met geheugenproblemen en (beginnende) dementie – vormde het hart van dit project. Samen met beeldend kunstenaar Stephanie Rhode, fotograaf Charlotte Brand en muzikant Lizzy Ossevoort ontdekten mensen met dementie nieuwe manieren van zelfexpressie. Live muziek tijdens het creatieve proces zorgde voor ontspanning, inspiratie en plezier.

Waarom dit belangrijk is? Creatieve activiteiten dragen bij aan sociaal en emotioneel welzijn, vergroten veerkracht en stimuleren zelfstandigheid. Daarom zetten Platform C en Participe Amstelland zich in om kunst en cultuur toegankelijk te maken voor iedereen, ook voor ouderen met beginnende dementie. Mijn Wereld wordt mede mogelijk gemaakt door het Fonds voor Cultuurparticipatie.

De afsluiting was een moment van trots: prachtige kunstwerken, muziek en vooral blije gezichten. En het goede nieuws? Deze samenwerking gaat door!

“Ik voel me zo happy in
dat koor, ik ben daar
helemaal mezelf”

deelnemer rockkoor My Generation

“Een initiatief van
mannen die iets voor
zichzelf wilden:
mannen onder elkaar”

oprichter Polderjongens

“Het doel is intellectueel
uitgedaagd worden, je
verbinden met anderen
op een ‘ander’ niveau”

oprichter Samen Lezen

“We worden elke dag
blij van wat hier
gebeurt. Mensen gaan
lachend naar huis.”

oprichter Gezelschapsgroep
Vijfhuizen

“Het is een prettige
atmosfeer. Je kent veel
mensen, en je praat met
elkaar. Dan is de dag zo
voorbij.”

deelnemer Co's Kamer

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

Conclusies op basis van de interviews met mensen met dementie en hun naasten

Uit de interviews blijkt dat mensen met dementie dagactiviteiten over het algemeen zeer waarderen, met name vanwege het sociale contact en de structuur die deze activiteiten bieden. Tegelijkertijd komt duidelijk naar voren dat het huidige aanbod niet altijd voldoende aansluit bij de diversiteit aan behoeften. Er is behoefte aan meer maatwerk, meer uitdaging voor cognitief sterkere mensen met dementie, meer buitenactiviteiten en activiteiten die als betekenisvol worden ervaren in plaats van uitsluitend als bezigheid.

Naasten spreken hun waardering uit voor het bestaande aanbod, maar geven aan dat de ondersteuning vaak onvoldoende is om daadwerkelijk ondersteuning te ervaren. Dagactiviteiten beslaan regelmatig slechts een deel van de dag, waardoor de druk op naasten blijft bestaan. De grootste winst ligt volgens respondenten in meer differentiatie, meer keuzevrijheid en een sterkere focus op betekenisvolle invulling van de dag.

Conclusies op basis van de gesprekken met organisaties en maatschappelijke partners

De gesprekken met organisaties laten zien dat de visie op dagactiviteiten in veel gevallen al grotendeels is verschoven van een zorggerichte benadering naar een bredere focus op welzijn. In verschillende gemeenten bestaan inmiddels ontmoetingsgroepen waarin mensen met dementie samenkomen met andere doelgroepen. Organisaties onderschrijven het belang van persoonsgericht werken, maar geven aan te worstelen met de praktische invulling hiervan, met name waar het gaat om differentiatie en flexibiliteit.

Daarnaast is zichtbaar dat de beweging richting meer gemeenschapszin en inclusieve vormen van dagactiviteiten voorzichtig is ingezet. Deze ontwikkeling vraagt om verdere ondersteuning, samenwerking en borging om structureel van betekenis te kunnen zijn.

6.2 Algemene aanbevelingen

Aanbevelingen voor aanbieders van dagactiviteiten

Aanbieders wordt geadviseerd om het aanbod verder te differentiëren en beter aan te laten sluiten bij individuele behoeften. Het werken met keuzemenu's per dagdeel, bijvoorbeeld actief, creatief, gesprek of individueel, kan hierbij ondersteunend zijn. Daarnaast draagt het werken met kleine subgroepen bij aan veiligheid, rust en betere aansluiting.

Het versterken van buitenprogramma's, zoals wandelgroepen, tuinieren en beweegactiviteiten, sluit aan bij de uitgesproken behoefte aan meer activiteiten in de buitenlucht. Ook het stimuleren van betekenisvolle rollen, zoals helpen bij activiteiten, het helpen van anderen, koffie schenken of organiseren, vergroot de betrokkenheid en het gevoel van zingeving. Verder wordt aanbevolen om te differentiëren naar niveau, mensen met dementie actief te betrekken

bij de co-creatie van programma's en waar mogelijk dagdelen of dagen te verlengen om naasten daadwerkelijk te ontlasten.

Aanbevelingen voor gemeenten en beleid

Voor gemeenten ligt een belangrijke rol in het zichtbaar en laagdrempelig maken van informatie over dagactiviteiten. Het stimuleren van gemeenschapsinitiatieven, zoals buurtgerichte modellen, kan bijdragen aan inclusie en participatie. Daarnaast is investeren in vervoersmogelijkheden essentieel om deelname voor mensen met beperkte mobiliteit mogelijk te maken. Gemeenten kunnen aanbieders ondersteunen bij het ontwikkelen van niveau-gedifferentieerde activiteiten en bij het versterken van samenwerking binnen het lokale netwerk.

Aanbevelingen voor het netwerk dementie

Het netwerk dementie heeft een belangrijke rol in het borgen, verbinden en verder ontwikkelen van de ingezette vernieuwing rondom dagactiviteiten. Op basis van het maatwerktraject worden de volgende aanbevelingen gedaan.

Het vernieuwde regionale aanbod van dagactiviteiten wordt overzichtelijk en actueel gepresenteerd op de websites van het netwerk Ketenzorg Dementie. Het doel hiervan is dat mensen met dementie en hun naasten snel en eenvoudig inzicht krijgen in wat er te doen is, aansluitend bij hun eigen behoefte. Gebruikers kunnen hierbij zoeken en kiezen op dag, plaats of type activiteit. Het aanbod wordt geordend in herkenbare categorieën, zoals:

- Eten & drinken (bijvoorbeeld eetclubs, bakactiviteiten, borreluurtjes);
- Ontmoeting & gesprek (koffiemomenten, gespreksgroepen, lotgenotencontact);
- Sport & beweging (wandegroepen, zwemmen, dansactiviteiten);
- Kunst & muziek (museumbezoek, participatiekoren, creatieve ateliers);
- Hersengymnastiek (MentaalFit, cognitieve fitness, samen lezen).

De inhoud en vormgeving van deze websites verdienen verdere doorontwikkeling om de toegankelijkheid, gebruiksvriendelijkheid en uitstraling te versterken. Het netwerk wordt geadviseerd hiervoor expertise in te schakelen, bijvoorbeeld door een websitebouwer een vernieuwingsslag te laten maken. Voor deze doorontwikkeling kan een aanvullende subsidie worden aangevraagd. De betrokken organisaties zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het actueel houden van het aanbod.

Daarnaast wordt aanbevolen om de vernieuwing van dagactiviteiten structureel te borgen binnen het netwerk door deze jaarlijks op te nemen in zowel het jaarplan als het meerjarenplan. Hiermee blijft het onderwerp bestuurlijk en inhoudelijk op de agenda en wordt voortgang bewaakt.

Het blijvend betrekken van de doelgroep is essentieel. Geadviseerd wordt om een *klankbordgroep* vanuit de doelgroep op te richten en jaarlijks een uitvraag te doen onder mensen met dementie en hun naasten. Op deze manier kan structureel worden getoetst of het aanbod aansluit bij de behoeften en waar bijstelling nodig is.

Tot slot wordt aanbevolen om per subregio een *werkgroep Zinnvolle dagactiviteiten* in te richten, waarin zorg- en welzijnspartijen samenwerken. Deze werkgroepen hebben als doel om van elkaar te leren, ontwikkelingen af te stemmen, samenwerking te bevorderen en het totaaloverzicht te behouden. Het netwerk dementie vervult hierin bij voorkeur een aanjagende en faciliterende rol, zonder eigenaar of eindverantwoordelijke te zijn van de werkgroepen.

6.3 Aanbevelingen per speerpunt

1 *Van zorg naar welzijn en gemeenschap*

Dagactiviteiten dienen minder los te staan van de samenleving en meer onderdeel te worden van het dagelijks leven in de wijk of gemeente. Het benutten van lokale settingen, zoals verenigingsleven en dorpscultuur, draagt bij aan normalisering en inclusie. Tegelijkertijd blijft het van belang aandacht te houden voor mensen met gevorderde dementie die meer zorg nodig hebben. Bij de verdere ontwikkeling van het aanbod is het wenselijk ook andere doelgroepen te betrekken, zoals mensen met Parkinson en mensen met een migratieachtergrond.

2 *Vergroten van toegankelijkheid en vermijden van stigmatisering*

Het verlagen van de drempel tot deelname vraagt om bewuste keuzes in taal en vormgeving. Andere naamgeving van activiteiten en locaties kan hierbij helpen. Het werken met een mix van doelgroepen en leeftijden draagt bij aan inclusie en vermindert stigmatisering. Daarnaast wordt aanbevolen om een indicatievrije start mogelijk te maken en structureel aandacht te besteden aan kennis over dementie en het omgaan met mensen met dementie.

3 *Kleinschalig en persoonsgericht*

Het betrekken van mensen met dementie bij de invulling van activiteiten blijft essentieel. Door hen een betekenisvolle rol te geven en ruimte te bieden voor leren, ontwikkelen en bijdragen, wordt aangesloten bij hun eigen kracht. Activiteiten dienen aan te sluiten bij persoonlijke behoeften, zoals levensverhaal, talenten en ontwikkelingsniveau. Daarbij is het belangrijk te beschikken over ruimtes die zowel prikkelarm als stimulerend kunnen zijn, afhankelijk van wat iemand nodig heeft.

4 *Betrekken en ondersteunen van naasten*

Naasten van mensen met dementie hebben behoefte aan structurele ondersteuning, onder andere in de vorm van gespreksgroepen, gezamenlijke activiteiten en scholing over dementie. Daarnaast is ondersteuning wenselijk bij het opbouwen en versterken van een sociaal netwerk of vangnet. Een belangrijke taak ligt ook in het helpen van naasten om te blijven zien wat er nog wél mogelijk is in het dagelijks leven met dementie.

5 *Samenwerking en samenhang*

Het versterken van samenwerking vraagt om een open leerhouding tussen organisaties, waarbij van elkaar leren belangrijker is dan concurreren. Heldere lokale structuren zijn nodig om inzichtelijk te maken wie wat doet, waar en voor wie. Daarnaast is het belangrijk om te zorgen

voor soepele overgangen tussen zorg, welzijn en gemeentelijke ondersteuning. Het instellen of versterken van een actieve, multidisciplinaire werkgroep *dementievriendelijke samenleving* per gemeente kan hierbij ondersteunend zijn.

7. Borging en vervolgafspraken

7.1 Borging van de resultaten

De resultaten van dit maatwerktraject vormen geen eindpunt, maar een basis voor verdere ontwikkeling en vernieuwing van dagactiviteiten voor mensen met dementie en hun naasten. Borging vraagt om structurele aandacht, zowel binnen organisaties als op regionaal niveau.

De in hoofdstuk 3 beschreven visie en speerpunten bieden een inhoudelijk kader dat kan worden gebruikt bij toekomstige ontwikkelingen. Door deze speerpunten expliciet te koppelen aan beleidsplannen, jaarplannen en uitvoeringsprogramma's van gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties, wordt vernieuwing verankerd in bestaande structuren. Het is van belang dat organisaties deze visie blijven benutten als toetsingskader bij het ontwikkelen, aanpassen of uitbreiden van dagactiviteiten.

Ook het blijvend ophalen van ervaringen en behoeften van mensen met dementie en naasten draagt bij aan borging. Door structureel ruimte te maken voor hun perspectief, bijvoorbeeld via een klankbordgroep of periodieke evaluaties, blijft het aanbod aansluiten bij de praktijk.

Rollen en verantwoordelijkheden

De borging van de vernieuwing vraagt om een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Aanbieders van dagactiviteiten zijn primair verantwoordelijk voor de uitvoering en doorontwikkeling van hun aanbod, in lijn met de beschreven visie en speerpunten. Gemeenten spelen een faciliterende en stimulerende rol, onder meer via beleid, subsidiëring en het ondersteunen van lokale samenwerking.

Het netwerk Ketenzorg Dementie Amstelland & de Meerlanden vervult een verbindende en aanjagende rol. Het netwerk ondersteunt kennisdeling, stimuleert samenwerking tussen partijen en houdt het thema zinvolle dagactiviteiten structureel op de agenda. Het netwerk is hierbij geen eigenaar van individuele initiatieven, maar faciliteert afstemming en samenhang.

Monitoring en evaluatie

Om de voortgang en effecten van de vernieuwing inzichtelijk te maken, is het belangrijk om periodiek te monitoren en evalueren. Dit kan onder meer door het jaarlijks bespreken van ontwikkelingen in relevante overlegstructuren binnen het netwerk en door terugkoppeling vanuit aanbieders en gemeenten.

Daarnaast wordt aanbevolen om de opbrengsten van de (sub-)regionale *werkgroepen Zinvolle dagactiviteiten* te benutten als input voor evaluatie. Signalen vanuit de *klankbordgroep* van mensen met dementie en naasten vormen hierbij een belangrijke aanvulling. Op basis van deze input kan worden bijgestuurd waar nodig en kunnen goede voorbeelden verder worden verspreid.

7.2 Vervolgafspraken

Als vervolg op dit maatwerktraject worden de volgende afspraken voorgesteld:

- De visie en speerpunten uit dit rapport worden gebruikt als leidraad voor verdere ontwikkeling van dagactiviteiten in de regio.
- Het thema zinvolle dagactiviteiten krijgt een vaste plek in het jaarplan en meerjarenplan van het dementienetwerk.
- Er wordt gewerkt aan een actueel, overzichtelijk en goed vindbaar aanbod van dagactiviteiten per gemeente.
- Er wordt ingezet op het oprichten van een *klankbordgroep* vanuit de doelgroep.
- Per subregio worden *werkgroepen Zinvolle dagactiviteiten* ingericht, met het netwerk dementie als aanjager en verbinder.

Met deze afspraken wordt geborgd dat de ingezette beweging richting meer persoonsgerichte, betekenisvolle en inclusieve dagactiviteiten duurzaam wordt verankerd en gezamenlijk verder wordt ontwikkeld.

Bijlage 1 Deelnemende organisaties Ketenzorg Dementie Amstelland & de Meerlanden

1. Alzheimercentrum VUmc
2. Alzheimer Nederland, afdeling Amstelland en de Meerlanden
3. Amstelland zorg
4. Amstelring
5. Bloezem
6. Brentano
7. Buurtzorg
8. Coherente
9. Gemeente Aalsmeer
10. Gemeente Amstelveen
11. Gemeente Haarlemmermeer
12. Gemeente Ouder-Amstel
13. Gemeente Uithoorn
14. GGZ-Ingeest
15. Dovida
16. Innerart
17. Mantelzorg en Meer
18. Meerwaarde
19. Participe
20. PCSOH
21. Spaarne Gasthuis
22. ZHGA
23. Ziekenhuis Amstelland
24. Zorg en Zekerheid
25. Zorgcentra Meerlanden
26. Zorggroep Aalsmeer
27. Zorggroep Haarlemmermeer

Daarnaast is inspiratie opgehaald bij enkele organisaties buiten het netwerk, dan wel buiten de regio, zoals Cordaan, gemeente Hilversum, King Arthur Groep, ZonMw/Leyden Academy.

Bijlage 2 Resultaten behoeftenonderzoek per woonplaats

Aalsmeer

Algemeen beeld

Mensen met dementie zijn zeer positief over de huidige dagactiviteiten (gebouw Irene, Kloosterhof). De sfeer wordt vertrouwelijk en warm genoemd. De dagactiviteiten worden gezien als zinvol, geven structuur en bieden zowel mensen met dementie als naasten verlichting.

Belangrijkste wensen & behoeften

- Meer gezelligheid en sociale contacten
- Meer uitdaging & complexere activiteiten, vooral voor mensen die cognitief meer aankunnen
- Beweging, zowel lichte beweegmomenten als fietsen/wandelen
- Activiteiten die aansluiten bij praktisch bezig zijn: tuinieren, klussen, spelletjes, quizen
- Mogelijkheid voor wandelen en uitjes
- Aandacht voor eigen regie en het gevoel “met plezier heen en met plezier terug”

Betrokkenheid maatschappij

- Behoeft aan maatjes, begeleiding en laagdrempelig contact
- Digitalisering is een uitdaging (telefoons/tablets)
- Vervoer (Automaatje, regiotaxi) is belangrijk maar soms lastig in gebruik

Wat is nodig om te blijven doen wat men leuk vindt?

1. Aanwezigheid van familie of sociaal netwerk, of vervangende sociale structuren
2. Voldoende prikkels, afwisseling en cognitieve uitdaging
3. Mobiliteit en vervoer
4. Goede begeleiding van casemanager

Opvallend in Aalsmeer

Sterke waardering voor de dagactiviteiten; mensen met dementie missen vooral meer uitdaging en meer man-gericht aanbod (klussen, techniek).

Hoofddorp

Algemeen beeld

Er is minder specifiek aanbod in Hoofddorp zelf; mensen met dementie kiezen vaak voor locaties in omliggende plaatsen (bijv. zorgboerderij in Nieuw-Vennep). Er zijn grote verschillen tussen mensen: van zeer actieve mensen tot naasten die zwaar belast zijn.

Belangrijkste ervaringen, wensen en behoeften

- Zorgboerderij wordt als prettig ervaren vanwege sfeer, buiten zijn en duidelijk programma
- Naasten zijn regelmatig erg belast, vooral bij gevorderde dementie
- Sommige mensen met dementie hebben geen behoefte aan extra georganiseerde activiteiten (bijv. één dag naar dagactiviteiten + sportschool is voldoende)
- Behoeft aan goede wijkvoorzieningen: volgens naasten sluit het aanbod niet aan bij vergrijzing
- Rustmomenten voor naaste
- Mogelijkheid om meer begeleide activiteiten voor naasten te organiseren

Voor mensen met dementie:

- Mogelijkheid om buitengericht werk te doen
- Activiteiten die passen bij cognitieve vaardigheden (rekenen, puzzels)
- Vrijheid om zelf te kiezen

Maatschappelijke betrokkenheid

- Veel mensen met dementie blijven actief via hobby's, sportschool, vrijwilligerswerk
- Naasten raken soms geïsoleerd door thuissituatie

Opvallend in Hoofddorp

Naasten ervaren relatief grote druk; behoefte aan toegankelijker voorzieningen en tijdige ondersteuning.

Nieuw-Vennep

Algemeen beeld

De dagactiviteiten sluiten onvoldoende aan op persoonlijke wensen: het voelt vaak te massaal, te weinig gevarieerd en te verplicht. Cliënten hebben sterke behoefte aan meer keuzevrijheid, kleinschaligheid, buiten- en creatieve activiteiten en persoonlijke aandacht.

Belangrijkste ervaringen, wensen & behoeften

Cliënten nemen deel aan dagactiviteiten, wandelen, lezen, creatieve activiteiten en lichte sociale contacten. Een deel komt niet uit eigen motivatie en ervaart de groepen als te massaal of niet passend. Er is behoefte aan meer variatie en activiteiten die aansluiten bij persoonlijke interesses (zoals buiten zijn, schilderen, of iets betekenen voor anderen).

Men verwacht keuzevrijheid, kleinschaligheid en activiteiten die passen bij eigen niveau en karakter. Wensen zijn o.a. meer buitenactiviteiten, creativiteit, beweging, en individuele of kleine groepsbegeleiding. Belangrijk is dat er geen druk wordt ervaren om mee te doen.

Wat belangrijk is in het leven

Zelfstandigheid, gezondheid, contact met familie (vooral kleinkinderen), en bezig kunnen zijn met zinvolle of plezierige activiteiten. Ook erkenning van hun levensverhaal en ruimte voor persoonlijke emoties spelen een belangrijke rol.

Betrokkenheid maatschappij

Cliënten blijven vooral betrokken via wandelingen, kleine sociale contacten in de buurt, familiebezoek, het Alzheimer Café en incidentele deelname aan activiteiten. Voor sommigen is de drempel hoog om zelf initiatief te nemen.

Wat nodig is om te blijven doen wat men leuk/zinvol vindt

Voldoende gezondheid en energie, behoud van autonomie, veilige mobiliteit, persoonlijke aandacht en activiteiten die aansluiten op eigen interesses. Kleinschalige, flexibele programma's en ondersteuning zonder betutteling zijn essentieel.

Opvallend in Nieuw-Vennep

In Nieuw-Vennep valt vooral op dat autonomie en persoonlijke aansluiting ontbreken, wat leidt tot weerstand, lage motivatie en beperkte betrokkenheid. De behoefte aan kleinschaligheid, buiten zijn, creatieve activiteiten en individuele aandacht is duidelijk aanwezig, terwijl het huidige aanbod hier nog onvoldoende op inspeelt.

Ouderkerk aan de Amstel

Algemeen beeld

Mensen met dementie zijn overwegend tevreden over de dagactiviteiten in Ouderkerk (Co's Kamer, Amsteltuin, Groenelaan). De sfeer wordt gewaardeerd: vertrouwd, sociaal, veilig.

Belangrijkste ervaringen, wensen & behoeften

- Activiteiten als sjoelen, breien, kleuren, koken worden als prettig ervaren
- Samen eten is belangrijk en gezellig
- Mensen met dementie vinden het fijn dat activiteiten herontdekt kunnen worden (bijv. breien herpakken)
- Er is behoefte aan meer variatie in groepssamenstelling
- Contact is belangrijker dan de activiteit zelf
- Herkenning en een vaste groep geven rust
- Naasten ervaren de dagactiviteiten als duidelijke ondersteuning
- Naamkaartjes om sociaal contact te bevorderen
- Mogelijkheid tot meer afwisseling in activiteiten
- Voor sommige naasten: zorgen over achteruitgang, maar ook steun door de structuur van dagactiviteiten

Maatschappelijke betrokkenheid

- Mensen met dementie lezen krant, volgen actualiteit, gaan naar bingo of lunches
- Voor velen zijn dagactiviteiten dé manier om verbonden te blijven

Opvallend in Ouder-Amstel

Zeer positieve waardering voor sociale sfeer, behoefte aan kleine verbeteringen (naamkaartjes, variatie).

Uithoorn

Algemeen beeld

Mensen met dementie maken gebruik van verschillende vormen van dagactiviteiten, zoals zorgboerderijen (Inner Art), ontmoetingsgroepen van Participe en dagactiviteiten in zorgcentra (Hoge Heem).

Belangrijkste ervaringen, wensen & behoeften

- Inner Art wordt door sommigen als gezellig ervaren, maar door anderen als eentonig of niet passend bij de interesses. Sommigen fietsen er graag zelf naartoe voor hun gevoel van vrijheid.
- Bilderdijkhof/Participe wordt vaak gewaardeerd vanwege de structuur (krant, gymnastiek, lunch, spelletjes of wandelen).
- Hoge Heem biedt veel creatieve activiteiten, wandelen en gezamenlijke maaltijden; sommige mensen met dementie vinden het er vertrouwd, zeker als zij er eerder werkten als vrijwilliger.
- Naast dagactiviteiten: wandelen, fietsen, vrijwilligerswerk, oppassen op kleinkinderen of creatieve hobby's zoals breien, borduren en kaarten maken.
- Enkele mensen met dementie doen liever niet mee aan georganiseerde dagactiviteiten maar blijven actief door dagelijkse wandelingen, bezoek aan kinderen of zelfstandig klaverjassen.

Wensen:

- Meer variatie in activiteiten, minder eentonigheid
- Meer buitenactiviteiten
- Activiteiten die beter passen bij interesses (bijv. houtbewerking, klaverjassen, praktisch bezig zijn)
- Creatieve activiteiten met meer variatie (niet alleen kleuren)
- Varianten in groepsgrootte (sommigen vinden kleine groepen prettig, anderen juist grote groepen)
- Mogelijkheid tot betekenisvolle rollen, zoals helpen bij koffieschenken of kleine taken
- Uitdaging voor mensen die cognitief sterk zijn of snel denken

Verwachtingen:

- Gezelligheid, sociale contacten en structuur in de dag
- De mogelijkheid om zelf te kiezen welke activiteiten ze doen

- Activiteiten die aansluiten bij hun niveau en interesses
- Buiten zijn en beweging
- Een prettige sfeer met persoonlijke aandacht

Belangrijk in het leven

- Gezondheid en zo lang mogelijk zelfstandig blijven
- Familie en kleinkinderen; veel mensen met dementie halen hier betekenis en plezier uit
- Sociale verbondenheid: contact met burens, vrienden, vrijwilligers of groepen
- Buiten zijn: wandelen, fietsen, natuur, frisse lucht
- Vrijheid en regie: zelf bepalen waar men gaat en staat, niet afhankelijk zijn van vervoer
- Hobby's: muziek, creativiteit, tuin, dieren, of praktische bezigheden
- Samen dingen kunnen blijven doen als echtpaar, voor zover mogelijk

Betrokkenheid maatschappij

- Deelname aan dagactiviteiten of ontmoetingsgroepen
- Bezoek aan sportverenigingen, uitjes van de Zonnebloem, wandelgroepen, sociale clubs
- Vrijwilligerswerk (bijv. klusjes, vrijwilligersfuncties uit het verleden, contact in de wijk)
- Regelmatige activiteiten met familie of burens
- Gebruik van nieuws en media (journaal volgen)
- Naasten die deelnemen aan praatgroepen of cursussen (bijv. Mantelzorg & Meer)
- Sommige mensen met dementie ervaren door gezondheidsproblemen of dementie dat hun betrokkenheid afneemt, vooral wanneer hobby's wegvallen of zij minder mobiel worden

Wat nodig is om te blijven doen wat men leuk/zinvol vindt

- Goede gezondheid en mobiliteit, zodat men activiteiten kan blijven ondernemen
- Passend en flexibel dagaanbod dat aansluit bij hun niveau, interesses en energie
- Meer buitenactiviteiten en beweging
- Ondersteuning door casemanagers en naasten, die als waardevol wordt ervaren
- Vervoer of nabijheid van activiteiten (liefst op fiets- of loopafstand)
- Tijd en ruimte voor naasten om te worden ontlast, bij voorkeur met langere of extra dagdelen dagactiviteiten
- Sociale contacten en betekenisvolle rollen om actief te blijven in plaats van alleen passief deelnemen

Opvallend in Uithoorn

Uithoorn heeft een redelijk breed aanbod, maar het sluit onvoldoende aan op individuele wensen. De grootste kansen liggen in maatwerk, variatie, buitenactiviteiten en het ontlasten van naasten. De sociale sfeer is sterk, maar differentiatie ontbreekt. Zelfstandigheid (zelf erheen kunnen) speelt een grote rol in de keuze voor dagactiviteiten.